□ng h□ cách x□ng hô ph□ bi□n "cô/th□y-em" nh□ng t□ nh□ng ng□□i làm ngôn ng□ đ□n nhà qu□n lí, lãnh đ□o hay giáo viên đ□u cho r□ng không th□ c□ng nh□c ch□ dùng m□t ki□u x□ng hô trong nhà tr□□ng.

Nhi□u cách

Hi□n nay, trong h□ th□ng tr□□ng h□c t□i VN đang t□n t□i nh□ng cách x□ng hô gi□a cô/th□y v□i trò nh□: cô-trò, th□y-/em, cô-con, tôi-anh/ch□, mình/tôi-b□n/các b□n.

Sau bài vi□t "Trò chuy□n v□i cô giáo d□y s□ gây s□t trên Facebook" c□a VietNamNet đã có nh□ng ý ki□n tranh lu□n th□m chí gay g□t v□ ngôn ng□ x□ng hô gi□a cô/th□y v□i h□c trò.

Đ□c gi□ Lê Văn Nhung và m□t s□ b□n góp ý v□i cô Lê Th□ M□ Dung, GV d□y s□ Tr□□ng THPT Phan Đình Phùng: "H□c sinh THPT mà x□ng hô là "con" thì nên thôi, hãy g□i "em" v□i h□c sinh phù h□p h□n".

Song, theo đ□c gi□ Tr□n Qu□c Vi□t: "Tôi không hi□u vì sao b□n th□y g□i b□ng con l□i th□y ch□i và m□t vui? B□n không th□y g□i là các anh các ch□ nghe r□t ch□i? Văn hóa c□a chúng tôi là v□y, thân m□t thì các x□ng con, l□nh nh□t quen bi□t qua loa, không thích cô nào thì x□ng em nhi□u h□n. X□ng v□i b□ m□ mình cũng x□ng con, ông bà cô chú bác, th□y cô giáo đ□u x□ng con h□t, th□ hi□n tình c□m vô cùng g□n bó".

Hi□u tr□□ng Tr□□ng THCS Tr□ng V□□ng, qu□n Hoàn Ki□m, Hà N□i Tr□n Thanh Th□o □ng h□ cách g□i "th□y/cô-em" nh□ng theo bà:

"V□n có khi cô g□i trò b□ng con đ□ th□ hi□n tình c□m thân m□t. Còn dùng ph□ bi□n l□i khi□n cho trò nhõng nh□o, ý th□c v□ b□n ph□n, trách nhi□m c□a mình ít h□n".

Theo hi□u tr□□ng Th□o: "V□i h□c sinh c□p 3 không nên x□ng "tôi", g□i trò b□ng "anh/ch□" vì nghe quá kho□ng cách".

Đ□ng quan đi□m, hi□u tr□□ng Tr□□ng THPT DL Đinh Tiên Hoàng Nguy□n Tùng Lâm b□ sung:

"Nhi□u sinh viên cũng không thích cách x□ng hô "tôi-anh/ch□" c□a gi□ng viên vì thi□u thân thi□n. V□i trò bé □ b□c MN, ti□u h□c, THCS có th□ g□i trò b□ng "con" cho phù h□p. Trò l□p l□n có th□ x□ng "con" khi g□i th□y cô đã l□n tu□i. Còn ph□ bi□n nên là "th□y/cô-em".

GV Nguy□n Hoàng Sa, Tr□□ng THPT Anh-xtanh (Hà N□i) bày t□ ý ki□n: "Không nên c□ng nh□c cách x□ng hô gi□a th□y và trò. Nhi□u khi mình quý trò có th□ x□ng "mình/b□n" g□i trò theo tên riêng ho□c g□i "b□n/các b□n". Tuy nhiên, khi kho□ng cách tu□i tác gi□a cô trò không l□n ví nh□ trò 18 tu□i, cô 25 tu□i thì không nên x□ng "cô-con".

Nhi□u khó khăn, ch□a th□ ngã ngũ

M□t v□ lãnh đ□o ngành giáo d□c n□□c nhà khi đ□□c h□i v□ v□n đ□ này không kh□i b□i r□i. B□n thân ông cho r□ng "ch□ c□n giáo viên làm đúng nh□ng đi□u đ□□c làm trong quy đ□nh là đ□□c và không nên quá c□ng nh□c trong cách x□ng hô".

Theo GS.TS Nguy□n Văn Hi□p, Phó Vi□n tr□□ng Vi□n Ngôn ng□ h□c VN: "Vi□c g□i "th□y", x□ng "con" đã có t□ tr□□c nh□ng năm 1945 và đ□□c dùng nhi□u □ mi□n Nam tr□□c 1975. Sau đó, v□i s□ ti□p xúc m□nh m□ v□i ph□□ng Tây, xu□t hi□n nh□ng cách g□i nh□ "tôi-anh/ch□/các b□n" bên c□nh cách x□ng hô ph□ bi□n "th□y/cô-em".

"Không riêng giáo d□c mà □ nhi□u lĩnh v□c, l□a ch□n cách x□ng hô nh□ th□ nào cho phù h□p không h□ đ□n gi□n và ch□a th□ ngã ngũ. "Th□y-con" là cách x□ng h□ mang đ□m t□ t□□ng truy□n th□ng, r□t tình c□m nh□ng l□i phân chia v□ th□ cao th□p rõ ràng". Cách g□i "tôi-anh/ch□" hay "tôi-ông/ngài" mang đ□n s□ t□n tr□ng, bình đ□ng nh□ng v□i ng□□i Vi□t đôi khi nó tr□ thành xa l□" - GS Hi□p phân tích. V□i h□c sinh THPT mà g□i b□ng "con", x□ng "th□y/cô" theo ông thì "nghe vô lí"

Ông phân tích: Mu□n can thi□p hay áp đ□t m□t chu□n m□c là "r□t khó" b□i có ng□□i ch□p nh□n, ng□□i ph□n đ□i. "Ngôn ng□ không ng□ng v□n đ□ng. Hôm qua t□ này là t□t nay l□i có th□ mang nghĩa khác. Ví d□, t□ "đ□ng chí" trong giai đo□n cách m□ng là thân m□t, nh□ng nay ph□i g□i nhau nh□ v□y t□c là căng th□ng r□i đây".

B□n thân ông cũng mong h□ th□ng đ□i t□ nhân x□ng □ VN s□ s□m có m□t chu□n đ□ v□a đ□m b□o s□ bình đ□ng, nh□ng l□i không m□t đi tình c□m th□y trò thiêng liêng.

Văn Chung